

Terörizm Stratejisi mi? Terörizmin Stratejileri mi?

Terrorism Strategy or Strategies of Terrorism?

Uğur GÜNGÖR*

Öz

Terörizm hem kendi başına bir stratejidir hem de kendisine ait stratejileri vardır. Terörizm devletler veya terör örgütleri tarafından kullanılabilen bir strateji olarak görülürken, terör örgütleri tarafından da farklı stratejiler uygulanmaktadır. Teröristlerin faaliyetlerinde kullanılan yıpratma, gözdağı verme, tahrik, arayı bozma ve rekabet olmak üzere farklı stratejik mantığın anlaşılması sadece terörizmi anlamak için değil, aynı zamanda terörizmle mücadelede etkili politikaların oluşturulması için de büyük önem taşımaktadır. Bu makale genel olarak amaç (hedef), strateji ve taktik arasındaki ilişkiyi inceleyerek stratejinin tanımını yapmakta ve çeşitli akademisyenlerin yapmış olduğu terörizm tanımlarından yola çıkarak terörizmin kendisinin bir strateji olup olmadığını sorgulamaktadır. Makalenin sonunda terörizmin stratejileri ve bu stratejileri elverişli kılan durumların neler olduğu tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Terörizm, Strateji, Taktik, Yıpratma, Gözdağı verme, Tahrik

Abstract

Terrorism is both a strategy in itself and also has several strategies. While terrorism can be seen as a strategy which is used by countries and terrorist organizations, terrorist organizations also use several strategies. There are five principal strategic logics of costly signaling at work in terrorist campaigns: attrition, intimidation, provocation, spoiling, and outbidding. Effective counterstrategies cannot be designed without first understanding the strategic logic that drives terrorist violence. This paper will analyze the relations among goal, strategy and tactic and investigate whether terrorism is a strategy or not. In the concluding section, paper will discuss the strategies of terrorism and conditions favorable to each strategies.

Key Words: Terrorism, Strategy, Tactic, Attrition, Intimidation, Provocation

Giriş:

11-15 Şubat 2019 tarihlerinde NATO Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi (COE-DAT) tarafından icra edilen Terörizmle Mücadele Kursunda "Terörizmin Stratejileri" konusunda verilen dersin ardından yabancı bir katılımcı tarafından "terörizmin aynı zamanda bir strateji olup olmadığı" sorulmuştur. Diğer katılımcıların da ilgisini çeken bu soru üzerine "Terörizm stratejisi mi? Terörizmin stratejileri mi?" başlığında bir makale yazılmasının ve bu konunun tartışılmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Makale Geliş Tarihi: 11.12.2018. Makale Kabul Tarihi:21.04.2019.

* Doç. Dr., Başkent Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Prog., ugungor@baskent.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-5074-5949

Görüş

Akademik
Bakış

1

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

Herşeyden önce şu hususun altını çizmek gerekir ki bilinen efsanenin aksine terörizm ne adi bir suç ne de bir deliliktir. Terörizmi diğer şiddet kullanımlarından ve suçlardan ayıran en önemli özelliği, belirli politik amaçlara sahip olması ve bunlara erişmek için kullandığı kendine has stratejisidir.¹ En az insanlık tarihi kadar eski bir kavram olan terörizmin 1960'lı yıllardan itibaren uluslararası ortamda yaşanan teknolojik, toplumsal ve sosyo-ekonomik gelişmelere paralel olarak zamanla etkisi artmış ve günümüzde insanlığı tehdit eden en önemli güvenlik meselelerinden birisi haline gelmiştir. Sağladığı büyük finans kaynakları sayesinde bölgesel sınırları aşan terörizm küresel bir boyut kazanmış, uluslararası ilişkilerin önemli aktörlerinden birisi olmuştur. Günümüzde terörizm gerek niteliği gerekse boyutları itibarıyla uluslararası işbirliği olmaksızın devletlerin mücadele edebilecekleri ve üstesinden gelebilecekleri bir sorun olmaktan çıkmıştır.

Bu gelişmelere paralel olarak terörizm üzerine yapılan akademik çalışmalar da artmış ve terörizmin kavramsal çerçeveleri, tarihçesi, terörizmin nedenleri ve amaçları, motivasyonları, terörizmin çeşitleri, terörizmin unsurları, terör örgütlerinin finansal kaynakları gibi hususlarda birçok akademik çalışma yapılmıştır. Bununla beraber terörizmin stratejileri konusunda yapılan çalışmaların çok fazla olmadığı görülmektedir. Sadece terörizmi anlamak için değil aynı zamanda terörizmle mücadelede etkili karşı stratejilerin geliştirilmesi için öncelikle teröristlerin şiddet kullanmasına sebep olan stratejik mantığın anlaşılması önemlidir. Bu çerçevede makalenin ilk bölümünde genel olarak amaç (hedef), strateji ve taktik arasındaki ilişki incelenerek stratejinin tanımı yapılacaktır. İkinci bölümde şiddetin kullanımında terörizm ayrı bir strateji midir? Eğer öyleyse, nasıl bir stratejidir? gibi terörizmin kavramsallaştırılmasında sorulması gereken önemli sorular cevaplanmaya çalışılacaktır. Makalenin son bölümünde ise terörizmin stratejileri ve bu stratejileri elverişli kılan durumların neler olduğu tartışılacaktır.

Görüş

Amaç (Hedef)-Strateji - Taktik ilişkisi

Yukarıdaki sorulara cevap verilmeden önce Amaç (Hedef), Strateji ve Taktik kavramların tanımlarının yapılması, bunların arasında nasıl bir bağlantı olduğunun ortaya konması konunun anlaşılmasına kolaylık sağlayacaktır.

a. Amaç (Goal) ve Hedef (Objective)

Amaç stratejinin oluşmasına temel teşkil etmekte, gelecekte ulaşılması düşünülen durumu ifade etmektedir. Amaçlar, elde edilmeye çalışılan uzun dönemli genel sonuçlar olarak nihai durumu tanımlarken, hedefler amaçlara erişmek için gerekli olan kısa dönemli aşamaları oluşturur. Ayrıca hedefler amaçlara göre kapsam olarak daha dar, daha açık, daha somut ve ölçülebilir

1 Sulhi Dönmezer, "Her Yönüyle Tedhiş", Son Havadis, 10 Kasım 1997.

özellikler taşır². Amaçlar nihai arzular olup, stratejiler ise bu amaçlara ulaşmak için oluşturulan faaliyet planları, amaçların gerçekleştirilmesinde bir araç konumundadır. Amaca ulaşmak için kullanılan strateji örgütün öncelikli hedeflerini ve esas misyonunu yansıtmalıdır.

b. Strateji

Strateji kelimesinin anlamına bakıldığında etimolojik kökeni bakımından iki kaynağa dayandığı görülmektedir. Latince “yol, çizgi veya yatak” anlamına gelen strateji, eski Yunancada “stratos” (ordu) ve “ago” (yönetmek, yön vermek) kelimelerinin birleştirilmesinden meydana gelmiştir. Özellikle askeri terminolojide çok sık kullanılan strateji kelimesi, eski Yunan Generali Strategos’un sanatını ve bilgisini belirtmek için kullanılmıştır³. Türkçe’de ise strateji sürme, gönderme, götürme ve gütme anlamlarında kullanılmaktadır⁴.

Strateji bilimsel bir disiplin olarak gelişmesini askeri alanda taşıdığı öneme borçludur. Prusyalı General Carl von Clausewitz 1832’de yayınlanan ‘Savaş Üzerine’ adlı eserinde, stratejiyi “savaşın amacına ulaşmak için muharebenin araç olarak kullanılması sanatı” diye tanımlamıştır⁵. Askeri anlamda strateji, bir savaşta orduların icra edecekleri harekâtların tasarlanması ve yönetilmesi sanatıdır⁶. Başka bir deyişle strateji savaş planını oluşturur, savaşı teşkil eden çeşitli harekâtların öngörülen akışını tasarlar ve bu harekâtların her birinde yapılacak muharebeleri düzenler. Moltke’nin deyişiyle strateji “bir komutanın emrine verilen imkânların, öngörülen hedefin elde edilmesini sağlayacak biçimde uygulama alanında kullanılmasıdır⁷. Liddle Hart’a göre ise “strateji, siyasal amaçlara ulaşmak için, askeri imkânların dağıtımını ve uygulanması sanatıdır”.

Strateji kavramı yukarıda açıklanmaya çalışıldığı gibi askeri alanda geniş olarak kullanılan bir kavram olmakla birlikte zaman içerisinde yönetim bilimi başta olmak üzere diğer alanlarda da önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır⁸. Ekonomik alanda 1930-40’lı yıllardan itibaren yer almaya başlayan strateji kavramı, yönetim alanında 20. yüzyılın ikinci yarısında kullanılmaya başlanmıştır.

Yönetim biliminde strateji, “bir organizasyonun amacına ulaşmak için

2 Erol Eren, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 2000, s.8

3 Erol Eren, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 2000, s.1

4 Ömer Dinçer, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 1998, s.14

5 Carl von Clausewitz, *Savaş Üzerine*, (çev. H. Fahri Çeliker), Özne Yayınları, İstanbul 1999, s.28

6 Erol Eren, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 2000, s.2-3

7 B.H. Liddell Hart, *Strateji Dolaylı Tutum*, (çev. Cemal Enginsoy), Genelkurmay Basımevi, Ankara 1973, s. 352

8 Erol Eren, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 2000, s.1

izleyeceği yollar” anlamında kullanılmaktadır⁹. Strateji, organizasyonların kuruluş amaçlarına ve hedeflerine ulaşmak için belirledikleri ilerleme istikametini gösteren, zayıf/kuvvetli yönlerini değerlendiren, imkân ve kabiliyetleri göz önüne alınarak geleceğe yönelik önceliklerin belirlenmesine ait yapılan bir plan veya projedir.

c. Taktik

Taktik, kaynakları en etkili bir şekilde kullanabilmek için, “değişen duruma uygun olarak alınan kısa dönemli kararlardır”¹⁰. Taktik, stratejiden usul ve teknik bakımdan daha ayrıntılıdır. Strateji amaçlara ulaşmak için eldeki güçlerin veya kaynakların dağıtımının planlanması iken taktik, bu güçlerin operasyon sahasında harekete geçirilmesi ve kullanılmasıdır. Taktik daha özel ve daha kısa fikirlerden ve uygulama sanatından oluşur. Strateji bir nizam, düzen ve tasarım ile ilgili düşünsel bir işlem, taktik ise harekete geçme ve uygulamanın ayrıntılı bir düzeni ile ilgilidir. Kullanılacak taktiğe bazı durumlarda uygulamalar esnasında karar verilebilir. Bu yüzden taktik de aslında strateji gibi amaca hizmet eden bir amaç olmasına rağmen özet, kısa fikir ve hareketlerden oluşmaktadır¹¹.

Strateji ustaları strateji olmadan, taktiğin başarılı olamayacağını, taktik olmadan da stratejinin başarılı olamayacağını belirterek, her ikisinin de gerekli olduğunun önemini vurgularlar. Sun Tzu’ya göre “taktik olmadan strateji hedefe giden en yavaş yoldur. Strateji olmadan taktik ise bozgunu yaşamadan önceki gürlütdür”.

Özetle; Hedef: “varılacak yer, ulaşılabilecek son nokta” ve “yapılması tasarlanan iş, amaç”. Strateji; “önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için tutulan yol”. Taktik ise; “istenilen sonuca ulaşmak amacıyla izlenen yol ve kullanılan yöntemlerin tümüdür”. Amaç (Hedef), Strateji ve Taktik kavramları arasında nasıl bir bağlantı olduğu Tablo 1’de gösterilmeye çalışılmıştır.

TABLO 1: Amaç (Hedef)-Strateji-Taktik ilişkisi

Hedef	Bir Hedef Belirle (Neyi elde etmek istiyorum?)	Elde etmek istediğin nihai amaçtır. Kullanılan tüm strateji ve taktiklerin merkezinde bu hedef olmalıdır.
Strateji	Bir Strateji Tanımla (Aksiyon planım nedir?)	Stratejiniz taktikler grubudur ve hedefinize ulaşmak için nasıl uygulanacaktır. Bir Strateji ilerlemenizi takip etmek için ölçülebilir olmalıdır.

9 İsmet Barutçugil, *Stratejik Yönetim*, Kariyer Yayınları, İstanbul 2013, s.17

10 Ömer Dinçer, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 1998, s.25

11 Erol Eren, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım Yayımı, İstanbul 2000, s.14-15

Taktikler	Taktikleri Seç (Stratejimi nasıl tamamlarım?)	Taktikler mini stratejilerdir. Stratejiye göre uygulanan kısa dönem metotlardır. Stratejinin sonuçlanmasını sağlar.
-----------	--	---

Terörizm bir strateji midir?

Korkudan sarsıntı geçirme”, “korkudan titreme ya da titremeye sebep olma” veya “korkudan dehşete düşmeye sebep olma” anlamlarına gelen terör, hem şiddet yoluyla yaratılan korku ortamını, hem de bu ortamı yaratan şiddet eylemini ifade etmektedir¹². Herhangi bir linç olayı, trafik kazası ya da kapkaç olayı toplumda korku oluşturduğu, insanları tedirgin ettiği için terördür. Terör terimi, dehşet ve korkuyu belirtirken terörizm siyasi nedenlerle sistemli, planlı ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışdır¹³.

Terörizmin akademisyenler ve uygulayıcılar tarafından bir strateji olarak görülüp görülmediğini anlamak için terör ve terörizmin tanımlarına bakılabilir.

Terörizm üzerine önemli çalışmaları bulunan Alex P. Schmid, 1936 ile 1981 yılları arasında terörizmin 109 farklı tanımının yapıldığını tespit etmiştir. Schmid, bu tanımlarda 22 temel unsur ve 20 amaç ortaya çıkarmıştır. Strateji unsurunun da bulunduğu temel unsurlar ve sıklık dereceleri şunlardır: cebir ve şiddet eylemi (%83,5), politik amaç (%65), korku (%51), tehdit (%47), üçüncü taraflar üzerinde psikolojik etkiye sebebiyet vermek (%41,5), kurban ve hedef kitle farklılaştırılması (%37,5), amaçlı, planlı ve sistematik organize bir eylem (%32), çarpışma yöntemi, strateji, taktik (%30,5) vb.¹⁴. Görüldüğü üzere yapılan tanımların %30,5’inde terörizm bir strateji olarak görülmüştür.

Sulhi Dönmezer tarafından yapılan tanım da terörizmin bir strateji olduğunu vurgulamaktadır: terör, “...şiddetin, sosyal, ulusal, ırkı, dinsel, fesat çıkarıcı ve benzer diğer maksatlarla ve sosyal sınıflar arasında çatışma, savaş tahrik etmek üzere planlı ve hukuk dışı olarak kullanılmasıdır. Dönmezer’e göre “tedhişçilik (terör) bir doktrin değildir, fakat eylem tarzıdır. Bir nevi strateji, amaca götürmek üzere kullanılan bir tür araçtır.” Ancak terörizm ne bir konvansiyonel savaş şekli, ne de kitle iletişim araçlarına yarayan gelişigüzel bir deliktir. Terörizmi farklı kılan en önemli özelliği, onun belirli politik amaçlara erişmek için kullandığı kendine mahsus *stratejisidir*.¹⁵

Ümit Özdağ’ın terör tanımı stratejik bir bakış açısını yansıtır: “Terör irasyonel bir hareketler dizisi değil, zayıf olan bir politik örgütlenmenin kend-

12 Hamide Zafer, *Ceza Hukukunda Terörizm*, Beta Yayınları, İstanbul 1998, s. 9.

13 Sertaç H. Başeren, “Terörizm, Kavramsal Bir Değerlendirme ve Hukukî Mücadele Yaklaşımları”, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı:1, 1998, s. 157.

14 Alex P. Schmidt, and Jongman Albert J. et. al, *Political Terrorism: A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories, and Literature*, Transaction Books, New Brunswick 1998, s.5-6

15 Sulhi Dönmezer, “Her Yönüyle Tedhiş”, Son Havadis, 10 Kasım 1997.

Görüş

Akademik
Bakış

5

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

inden daha güçlü politik örgütlenmeye taleplerini dayatmak için, bir mantık silsilesi çerçevesinde geliştirdiği şiddet olaylarının bütünüdür". Bu anlamda terör, politik hareketlerin iktidara geliş için kullandığı metotlar bütünü olarak da adlandırılabilir.

Miray Vurmay ise terörizmi; "Terörden farklı olarak siyasal bir amaca yönelmiş, örgütlü, sistematik ve doğrudan terörü kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji" şeklinde tanımlamakta terörizmin bir ideoloji ve bir doktrin olmadığını, bir yöntem, taktik, strateji ve savaş biçimi olduğunu vurgulamaktadır¹⁶. Usta'ya göre terörizm, zayıf olan politik hareketin demokratik çözüm yollarını dışlayarak şiddet uygulanmasıyla toplumsal korkuyu ve yılgınlı, rakibin politik ve askeri mağlubiyetini hedefleyen *stratejidir* ¹⁷.

Marta Crenshaw ise "Terör, siyasi bir hareket şeklidir. Kökeninde şiddeti meşrulaştırmaya ve desteklemeye yardıma olan doktrinlerin ve birçok değişik inançların hizmetinde kullanılan politik memnuniyetsizliğin bulunduğu bir *stratejidir*." şeklinde bir tanım yapmıştır.

Acer terörizmi "Gerçekleştiricilerinin kendileri ya da bir devlet adına yapıp yapmadıklarından bağımsız olarak, bir sonuç elde etmek veya bir talebin/şikâyetin propagandasını yapmak maksadı ile bir toplumun belli bir kesiminde terör yaratmak için gerçekleştirilen ideolojik olarak motive edilmiş ve uluslararası olarak gerçekleştirilen şiddet hareketleri *stratejisidir*" diye tanımlamaktadır.

Bassiouni de terörizmi; "belirli bir toplum içerisinde, iktidar olmaya yönelik bir sonuç elde etmek veya faillerin kendileri veya bir devlet adına hareket edip etmediklerine bakılmaksızın, belirli bir davanın veya problemin propagandasını yapmak için korku yaratmak üzere tasarlanmış, uluslararası düzeyde yasaklanmış şiddetin ideolojik olarak motive olmuş bir stratejisidir" şeklinde tanımlamıştır¹⁸.

Yukarıdaki tanımlar ışığında genel anlamda ele alındığında terör için şiddet eylemi; terörizm için ise amaca ulaşmak için şiddeti kullanan bir strateji denilebilir. Bu nedenle yalın olarak, içerdiği siyasi amaçlara bakılmaksızın her türlü şiddet eylemi terör olarak tanımlanabilir. Ancak siyasi amaçlara dayanmayan terör eylemleri örgütlü dahi olsalar organize suç hareketleri olarak ele alınmalıdırlar. Bu noktada terör eylemleri terörizmden ayrılmaktadırlar. Terörizm terörü sistematik, iradi, çoğu kez örgütlü ve uzun süreli kullanan bir propaganda tekniği ve bir strateji olarak terör kavramından ayrılmaktadır.

16 Miray Vurmay, "Tanımlanamayan Düşman Terör", Cumhuriyet Strateji, 2005, s.13

17 Orhan Usta, *Güneydoğu'da Terör Görünümü ve Devlet Siyaseti*, Siirt Valiliği Yayınları, Ankara, 2003, s.3

18 M. Cherif Bassiouni, "International Terrorism", in International Criminal Law, Second Ed., Vol. I Crimes, Transnational Publishers, Newyork 1999, p.777

Soğuk Savaş döneminde Doğu ve Batı blokları birbirlerini önemli ve yakın bir tehdit olarak algılamış ve “kendi bloğunda istikrarı korumak, karşı blokta ise istikrarı bozmak” için terörizm bir strateji olarak kullanılmıştır. Her iki blok da terörizmi devletler düzeyinde stratejik bir silah olarak kullanmıştır. Doğu Bloğunun Soğuk Savaş’ta bir mücadele stratejisi olarak terörizmi kullanmaktaki kararlılığını göstermesi açısından 1966 yılında Havana’da düzenlenen Üç Kıta (Three Continental) toplantısı ilginçtir. Fidel Kastro, Raul Kastro, Salvador Allende, General Giap ve Che Guevera gibi marksist liderlerin katıldığı bu toplantıda; emperyalizm, siyonizm ve kapitalizm ile mücadelede terörizmin bir strateji olarak uygulanması kararı alınmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında iki blok arasında oluşan denge, sıcak savaş ihtimalini azaltmış ancak terörizm bu dönemde devletlerin birbirlerine karşı kullandığı (devletleri zayıflatmak veya kendi yanına çekmek) bir araç haline gelmiştir. Devletler birbirine fiilen saldırmak yerine üçüncü bir taraf kullanılarak mücadelelerini sürdürmüştür. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde terörizm devletler için kullanışlı bir strateji olarak görülmeye başlanmıştır. Rusya’nın Ukrayna müdahalesi sonrası Batı Ukrayna’da meydana gelen terör eylemleri, İran’ın Hizbullah’ı desteklemesi, Batı ülkelerinin terör örgütü olarak görmeseler de devlet dışı silahlı aktörleri kullanmaları, PKK’nın Batı ülkelerinde korunması örnek olarak gösterilebilir.

Soğuk Savaş döneminde olduğu gibi sonrası dönemde de devletler tarafından bir dış politika stratejisi olarak kullanılan terörizm, terör örgütleri tarafından da hedeflerine ulaşmak için genel bir strateji olarak benimsenmiştir. Çoğunlukla, terörizm zayıflar tarafından seçilen bir strateji olarak tanımlanmaktadır. Çünkü taraftarları doğrudan ve konvansiyonel bir çatışmaya girecek yeterli ateş gücüne sahip olmadıklarının farkındadırlar.

Terörizmin bir strateji olarak görülüp görülmediğini anlamak için yukarıda verilen çeşitli tanımların yanı sıra temel bakış açılarına da bakılabilir. Terörizmle ilgili genel olarak 5 temel bakış açısı ortaya konmuştur. Bunlar suç olarak terörizm, savaş hali olarak terörizm, siyasal mezalim olarak terörizm, bir iletişim aracı olarak terörizm ve dini suiistimal eden aşırılıkçılık olarak terörizm¹⁹. Terör örgütleri kendilerini suç örgütlerinden ziyade özgürlük savaşçıları olarak gördükleri için savaş hali olarak terörizmde savaş halindeki gibi stratejiler kullanmaya çalışmaktadırlar²⁰. Bilindiği üzere savaş, diplomasi-nin bir başka alandaki devamıdır. Aynı şekilde terörizm de, savaş ve diplomasi ile elde edilemeyen sonuçları elde etmek için yapılan eylem veya eylemlerdir.

19 Alex P. Schmid, “*Frameworks for Conceptualizing Terrorism*”, *Terrorism and Political Violence*, No. 16, 2004, pp.197-221.

20 Caleb Carr, “*Terrorism as Warfare: Lessons of Military History*”, *World Policy Journal*, No 13:4, 1996/1997, p.1.

Terörizmin Stratejileri

Bu bölümde şu iki soruya cevap verilmeye çalışılacaktır: Teröristler amaçlara ulaşmak için hangi stratejileri takip ederler? Bu stratejileri elverişli kılan durumlar nelerdir?

Teröristler, uzun vadeli amaçlarını gerçekleştirebilmek için çeşitli stratejiler uygularlar. Thomas Thornton, Martha Crenshaw, David Fromkin ve Edward Price gibi akademisyenler teröristler tarafından kullanılan moral verme, davasını tanıtım, hedef kitlenin uyumunu bozma, karşıt güçlerin ortadan kaldırılması, tahrik, halkı itaate zorlama, rekabet, adam kaçırmaya ve suikast gibi birçok strateji ve taktiği öne sürmüşlerdir.

Harmon'a göre ise terörizmin başlıca stratejileri: (1) Toplumsal bölünme ve kargaşa ortamı yaratmak, (2) hükümeti itibarsızlaştırmak veya düşürmek (3) ekonomiye ve mülkiyete zarar vermek (4) devletin güvenlik güçlerine zarar vermek ve (5) uluslararası etki için korkuyu yaymak olarak görülebilir²¹.

Görüldüğü üzere farklı akademisyenler tarafından farklı stratejiler ortaya atılmıştır. Bu makalede ise terör örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirmek için "bedelli ikaz" olarak kullandıkları (1) yıpratma, (2) gözdağı verme, (3) tahrik (provokasyon), (4) arayışı bozma (hükümetle müzakere yapanlara karşı) ve (5) diğer terör örgütleriyle rekabet olmak üzere beş temel strateji incelenecektir²².

a. Yıpratma Stratejisi

Herhangi bir terör örgütü için en önemli görev düşman hükümeti, örgütün ciddi zararlar verecek kadar güçlü ve azimli olduğuna inandırarak düşman hükümetin, teröristlerin isteklerine karşılık vermelerini sağlamaktır. Yıpratma stratejisi bu amacı gerçekleştirmek için tasarlanmıştır²³. Yıpratma çabasında terör örgütünün verdiği zarar ne kadar büyük olursa, gelecekte açacağı zararlar için öne sürdüğü tehdidin inandırıcılığı da o kadar fazla olacak ve böylelikle hedefinin ona teslim olmasını sağlamış olacaktır. İngiliz hâkimiyetinin son yıllarında, Filistin'deki Yahudiler ve Aden'deki Araplar sömürgecilerine karşı savaşta yıpratma stratejisini kullanmışlardı. İngiltere'yi hedef alıp orada terör saldırıları yaparak sonunda siyasi liderleri bu topraklarda hâkimiyet sağlamanın İngilizlerin ödedikleri bedele değmeyeceğine ikna ettiler. Hizbullah ve Hamas'ın, özellikle ikinci ayaklanma sırasında, İsrail'e karşı yaptıkları saldırılarda bu strateji örnek alınmıştır. 1990'ların başında Hamas'ın liderine yolladığı bir mektupta örgütün bomba yapımcısı Yahya Ayyash şöyle yazmıştır:

- 21 Harmon, C.Christopher, "Five Strategies of Terrorism", *Journal Small Wars and Insurgencies*, Vol. 12:3, 2001, pp. 39-66
- 22 Kydd A.H. ve Walter B.F., "The Strategies of Terrorism", *International Security*, Vol. 31:1, 2006, pp. 49-80.
- 23 J. Maynard Smith, "The Theory of Games and Evolution in Animal Conflicts," *Journal of Theoretical Biology*, Vol. 47, 1974, pp. 209-211

“Sadece sapan ve taş kullandığımız zamanlarda çok yüksek bir bedel ödedik. Daha fazla baskı uygulamalıyız, bu işin insan hayatındaki bedelini daha çok artırmalı, bunu daha dayanılmaz hale getirmeliyiz”²⁴.

Yıpratmayı elverişli kılan durumlar. Yıpratma stratejisi bazı hedeflere karşı diğerlerinden çok daha etkilidir. Etki seviyesi üç değişkene bağlıdır: ihtilafli konularda devletin ilgi seviyesi, misilleme yapma becerisi üzerindeki kısıtlar ve vahşetin bedeline karşı olan duyarlılığı. İhtilafli konularda devletin ilgi seviyesi, ilk ve en temel değişkendir. Sadece çevresel çıkarları tehlikede olan devletler teröristlerin taleplerine karşılık verirler; daha önemli çıkarları olan devletler ise bunu nadiren yaparlar.

İkinci değişken olan misilleme üzerindeki kısıtlar yıpratma savaşını gerçekleştirmeye çalışan teröristler tarafından ödenen bedeli etkileyecektir. Terör örgütleri hemen hemen her zaman hedef aldıkları hükümetlerden daha güçsüz ve buna bağlı olarak da hükümetin misillemesine karşı savunmasızdır. Hükümet kullanacağı güçte ne kadar kısıtlı olursa, yıpratma stratejisi o kadar az maliyetli olur ve teröristler kendi amaçlarına ulaşma hayallerine o kadar uzun süre bağlı kalırlar.

Üçüncü değişken hedefin maliyet konusundaki hoşgörüsüdür. Ağır maliyetleri kaldırabilen ve daha uzun süre dayanabilen hükümetler bir yıpratma stratejisi için daha az davetkâr görünen hedeflerdir. Terör örgütlerinin bir hedefin maliyet konusundaki hoşgörüsünü ölçmeleri iki etkene dayanır: hedefin yönetim biçimi ve hedefin geçmişte diğer teröristlere karşı olan tutumu. Yönetim şekli en önemli olandır çünkü demokratik olanlar terörizmin acı verici etkilerine karşı demokratik olmayanlardan daha az hoşgörü gösterebilirler. Demokrasi ile yönetilen vatandaşlar, korkuları yayın organlarının haberleri ve sürekli saldırı uyarıları ile canlı tutulduğu için bu saldırıların son bulmasını talep edeceklerdir. Daha otoriter devletlerde hükümet yayın organlarını daha sıkı kontrol altında tuttuğu için halkın görüşünü büyük oranda göz ardı edebilir.

b. Gözdağı Verme Stratejisi:

Teröristlerin yıldırma stratejisi caydırma stratejisine benzer; tehditler ve ‘bedelli ikazlar’ ile oluşan istenmeyen davranışları engeller. Bu strateji en çok terör örgütlerinin iktidardaki bir hükümeti devirmek ya da bir hedef kitleyi toplumsal kontrolleri altına almak istediklerinde kullanılır. Bu eylem teröristlerin kendilerine itaat etmeyen herkesi cezalandıracak güce sahip olduklarını ve hükümetin de onları durduracak güce sahip olmadığını göstermelerıyla gerçekleşir. Teröristler halkın desteğini kazanabilmek için hükümetle yarış halindedir. Hükümeti devirmek isteyen teröristler hükümet yanlılarını hükümeti destek-

24 Nasra Hassan, “An Arsenal of Believers: Talking to the ‘Human Bombs,’” New Yorker, November 19, 2001, p. 38.

Görüş

Akademik
Bakış

9

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

lemeye devam etmenin maliyetli olacağına bir şekilde ikna etmeye çalışırlar. Bunu yapmanın bir yolu terör örgütünün hâlihazırdaki yönetimi desteklemeye devam eden kişileri öldürebileceğine dair net bir kanıt temin etmektir. Terör örgütleri, belediye başkanları, polisler, savcılar ve hükümet yanlısı vatandaşlar gibi hükümetin göz önünde bulunan unsurlarını ve destekçilerini hedef alarak rakiplerine zarar verebileceklerini ve hükümetin teröristleri cezalandıramayacak kadar güçsüz olduğunu ve gelecekteki kurbanları da koruyamayacağını göstermeyi hedefler.

Teröristler aynı zamanda gözdağı verme stratejisini halkın üzerinde daha büyük bir toplumsal kontrol kurmak için de kullanabilirler. Teröristler hükümetin, bir terör grubunun izlediği politikayı uygulamayı reddettiği ve devletin politikasını değiştirme çabalarının boşa çıktığı durumlarda bu stratejiye başvurabilirler. Bu durumda teröristler izlenmesini istedikleri politikayı doğrudan halka dayatmak için gözdağı verme stratejisini kullanırlar ve şiddet yoluyla ve ileriye yönelik misilleme tehdidiyle itaat elde ederler.

Gözdağı verme stratejisi üst düzey kişilerin suikasta kurban gitmelerinden, Zerkavi grubunun Irak'ta yaptığı gibi işe yeni alınan polislerin arabalarının bombalanmasına kadar birçok eylemi de beraberinde getirir. Cezayir Melouza'da bağımsızlık savaşı esnasında 1957 Ulusal Kurtuluş Cephesi katliamında olduğu gibi, hükümetle ya da karşı güçlerle işbirliği yapan sivilin katliamı da bu eylemlerdendir. Bu taktik Cezayir'de 1990'lardaki iç savaşta silahlı bir İslami grup tarafından aşırı bir biçimde kullanılmıştı.

Gözdağı verme stratejisini elverişli kılan durumlar:

Amaç yönetim şeklini değiştirmek olduğunda gözdağı vermeye olanak sağlayan iki faktör zayıf devletler ve engebeli arazi olarak sayılabilir. James Fearon ve David Laitin iç savaşların geniş ve bir uçtan diğerine geçmenin zor olduğu arazilerde ve hükümet güçsüz olduğunda patlak verdiğini ve sürdüğünü ifade etmişlerdir. Bu şartlar küçük isyancı grupların ülkenin parçalarını, merkezi hükümete meydan okumak için bir üs olarak kullanmalarına izin verecektir. Gözdağı verme asiler ve hükümetin sınırları arasında, sivillere karşı, bireyleri hükümeti desteklemekten vazgeçirmek için kullanılır. Amaç toplumu kontrol altına almak olduğunda yine zayıf devletler yıpratmayı kolaylaştıracaktır. Adalet sistemi yıpratma ile bağlantılı suçları takip etmek için fazlasıyla güçsüz ise, insanlar ya korku içinde yaşayacak ya da yerel milis kuvvetleri ve çeteler gibi devlete bağlı olmayan kişilerden koruma talep edeceklerdir. Bir terörist grubunun sempatanlarının adalet sistemini delmesi de gözdağı verme stratejisinin uygulanmasını kolaylaştıracaktır çünkü polis ve mahkemeler suçları takip etmek konusunda isteksiz davranacak ve hatta bazı durumlarda kendileri suça iştirak ediyor olacaklardır.

Görüş

Akademik
Bakış

10

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

c. Tahrik (provokasyon) stratejisi

Terörizmin işe yaramasının sebebi sadece hedef insan topluluklarına korku salması değil, aynı zamanda hükümetlerin ve bireylerin teröristlerin amaçlarına hizmet edecek şekillerde cevap vermelerini sağlamaktır.

Tahrik stratejisi, hükümetin terör örgütünün yaptığı şiddete şiddetle karşılık vermesini ve halkı radikalleştirip halkın teröristlere destek vermesini sağlayacak bir stratejidir. Bu strateji sayesinde hedef halkın teröristlerin davasına inandırılması ve ikna edilmesi daha kolay olmaktadır.

Tahrik stratejisi daha çok, terör örgütlerinin en yaygın amaçları olan yönetim değişikliği ya da toprak değişikliği peşinde olduklarında kullanılır. Yerel kitleyi saldırının hedefinin kötü ve güvenilmez olduğuna inandırmak ve onlara karşı kuvvetli bir biçimde direnilmesi gerektiğine ikna etmek için tasarlanmıştır. Yönetimi değiştirmeyi amaçlayan terör örgütleri genellikle yönetime karşı, devletin vatandaşlarının çoğundan çok daha fazla düşmanca bir tutum içerisinde dirler.

El-Kaide Suud Hanedanını devirmek istiyor olabilir fakat eğer vatandaşların çoğu bu amacı desteklemezse, El-Kaide amacına ulaşamayabilir. Aynı şekilde eğer Tamillerin çoğu birleşik bir Sri Lanka'da yaşamaktan tatmin olacaklarsa Tamil Kaplanlarının bağımsızlık savaşı başarısızlıkla sonuçlanacaktır. Dolayısıyla, başarılı olmak için, bir terör örgütünün öncelikle ılımlı vatandaşları hükümetlerinin değiştirilmesi gerektiğine veya merkezi devletten bağımsız olmalarının tek kabul edilebilir sonuç olduğuna ikna etmesi gerekir. Tahrik halkın desteğinin iktidardaki yönetimden uzaklaştırılmasına yardımcı olur. Tahrik stratejisini uygulayan teröristler hedef hükümeti kışkırtarak terör örgütünün bulunduğu topraklarda sivillere karşı askeri müdahalede bulunmasını sağlamaya çalışır. Burada amaç onları hükümetin çok kötü olduğuna inandırarak teröristlerin asıl hedeflerini haklı çıkarmak ve örgütlerine destek teminini sağlamaktır. Bask Yurdu ve Özgürlük Örgütü'nün (ETA) İspanya'da yapmaya çalıştığı şey budur. Madrid yıllar boyunca ETA saldırılarına yanıt vermek amacıyla Bask halkına karşı zorunlu tedbirler almış; üyelerinin çoğunun, bu saldırıları tasvip etmeseler de, hükümete karşı harekete geçmelerini sağlamıştır. Bu çatışma ile ilgili olarak bir uzmanın yazdığı gibi "Hiçbir şey bir grubu kendi köy ve kasabalarındaki kontrolsüz güvenlik güçlerinden daha hızlı radikalleştiremez" ²⁵.

Tahrik stratejisi için elverişli şartlar:

Misilleme ve yönetim şekli üzerindeki kısıtlamalar da tahrik stratejisinin ne zaman başarılı olacağıнын belirlenmesinde önemlidir. Tahrik stratejisinin işe yaraması için hükümetin barbarlık seviyelerini orta düzeyde tutmayı başarması

25 Paddy Woodworth, "Why Do They Kill? The Basque Conflict in Spain," *World Policy Journal*, Vol. 18, No. 1, Spring 2001, p. 7.

Gazi

Akademik
Bakış

11

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

gerekir. Soykırım yapmaya meyilli ve bunu isteyen bir hükümet tahrik için kötü bir hedefdir çünkü verilecek karşılık teröristlerin temsil ettiği seçim bölgesini yok edecektir. Diğer kutupta ise insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne fazlasıyla bağlı olan ve bu yüzden fark gözetmeden ceza veremeyen bir hükümet de kötü bir hedefdir çünkü tahrik edilemez. Böyle bir hükümet, saldırıları durdurmada çok iyi olmayacağından, yıpratma stratejisi için cazip bir hedef olabilir fakat tahrik stratejisi etkisiz olacaktır. Bir hükümetin belirgin bir karşı strateji yerine neden daha az fark gözetilen bir karşı stratejiyi tercih ettiğini ne açıklar? Bazı durumlarda geniş çaplı bir askeri karşılık bir ülkenin güvenliğini azaltmaktansa artıracaktır. Eğer hedef hükümet terör örgütünün liderlerini ve elebaşlarını etkisiz hale getirmeyi başarırsa, sivil kayıplar ılımlı bir dereceye kadar radikalleştirse de, terörizm, büyük miktarda azalacak ya da tamamen yok edilecektir. Geniş çaplı bir askeri karşılık, bazı ılımlıları radikalleştirmesine rağmen, eğer yıpratma savaşına girmeyi düşünen diğer terör örgütlerinden gelen ek saldırıları engellerse, ülkenin güvenliğini artırabilir. Hedef hükümetler bu şartlar altında yıpratma stratejisinin olumsuz sonuçlarının kabul edilebilir olduğu fikrine varabilirler.

d. Arayı Bozma (Baltalama) Stratejisi

Arayı bozma stratejisinin amacı teröristlerin tarafındaki ılımlı liderler ve hedef hükümet arasındaki müzakerelerin baltalanması, başarısızlığa uğratılmasıdır. Bu stratejide bu iki gruba güvensizlik aşılacak ve bir ya da her iki tarafın anlaşmayı imzalamasını ya da çözüme gitmesini önlemek amacı güdülür. Bu strateji daha çok nihai hedef toprak değişikliği olduğunda kullanılır. Teröristler iki düşman arasındaki ilişkiler iyiyeye gittiğinde ve bir barış anlaşması teröristlerin farklı sonuçlar doğuracak amaçlarını tehdit ettiğinde bu stratejiye başvururlar. Barış anlaşmaları teröristleri alarma geçirir çünkü onlar, daha ılımlı gruplar arasında anlaşmaya varıldığı takdirde ılımlı vatandaşların devam etmekte olan şiddeti desteklemek istemeyeceklerinin farkındadırlar.

Arayı bozma stratejisinde düşman hükümet, terör örgütünün içindeki ılımlıların bir barış anlaşması yapacak kadar güvenilir olmadığına inandırılır. Ne zaman iki taraf barış anlaşması için bir araya gelse, anlaşmanın tek başına uygulanan bir anlaşma olup olmadığına dair belirsizlik vardır. Her iki taraf da verdikleri taahhütleri yerine getirirler de diğer tarafın bunu yapmayacağını düşündüğü için kendilerini tekrar savaşın içinde dezavantajlı bir biçimde bulmaktan korkarlar. Örneğin bazı İsraililer, 1998 Wye Nehri Memorandumunda belirtildiği üzere, İsrail'in Batı Şeria'nın yüzde 13'lük bir kısmını daha Filistinlilere vermesi durumunda Filistin Otoritesinin bu iyileştirilmiş bölgede mücadelesini yeniden başlatacağından korkuyordu. Aşırı görüşlüler, ılımlı görüşlü olanların, eski düşmanlarının bir anlaşmayı ihlal edeceklerine dair ipuçları aramalarını anlarlar ve bu ılımlı görüşlülere şiddet kullanarak hedef almanın onların sömürüleceklerine dair olan korkularını artırdığını düşünürler. Bu ned-

Gazi

enle terör saldırıları hedeflenen grubu anlaşmaya vardığı ılımlı görünen muhalefetin terörü durdurmayacağına ya da durduramayacağına, dolayısıyla da güvenilmez olduklarına ya da bir anlaşmayı kabul etmeyeceklerine ikna etmek amacıyla tasarlanmıştır. Terörist eylemler özellikle barış görüşmeleri sırasında etkili olur çünkü karşıt taraflar doğal olarak birbirlerinin amaçlarından şüphe duyarlar ve birbirlerinin niyetleriyle ilgili olarak ellerinde sınırlı bilgi kaynağı vardır. Bu yüzden ılımlı liderler kendi taraflarındaki aşırı görüşlülere saldırgan bir biçimde sindirmek isteseler de, teröristler tek tarafa uygulanan şiddetin hedefi anlaşmayı reddetmeye ikna etmesine yarayacağını düşünürler. Bunun bir sebebi hedef alınan grubun sıkı tedbirlerin boyutunu anlamaya hazır olmamaları ve kararlarını esas olarak terörizmin olup olmadığına bağlı olarak almaları gereğidir. Dolayısıyla samimi bir öz denetim çabası bile, bir terörist saldırısı durumunda, hedeflenen grubu anlaşmaya gitmeye ikna edemeyecektir.

Arayı bozma stratejisi için elverişli şartlar:

Arayı bozma stratejisini uygulamak isteyen teröristler, düşman hükümetin onların tarafındaki ılımlı görüşlülerin güçlü olduklarını ve böylece terörizmi durdurmayı başarabileceklerini düşündüğünde başarılı olabilirler. Bir saldırı gerçekleştiğinde hedef, diğer taraftaki ılımlı görüşlülerin kendi aşırı görüşlülerini bastırabileceğinden ama bunu yapmayı tercih etmeyeceğinden ya da zayıf olduğu için bunu yapamayacağından emin olamaz. Örneğin, İsraililer sık sık Yaser Arafat'ın İsrail'e karşı düzenlenen terörist saldırılarını gücü yetmediği için mi yoksa bunu yapmak istemediği için mi durdurmadığını sorgulamışlardır. İlimli görüşlüler ne kadar zayıf olarak algılanırlarsa, bir terörist saldırısı diğer tarafın güvenini kazanma konusunda o kadar az etki yaratır ve böyle bir saldırının da onları barış anlaşmasından vazgeçmeye ikna etme ihtimali o kadar düşük olur.

e. Rekabet Stratejisi (diğer terör örgütleriyle)

Rekabet iki ya da daha fazla yerel partinin kendi liderlikleri için yarıştıklarında ve halk kendi çıkarlarını hangi partinin daha iyi temsil edeceğine karar veremediğinde ortaya çıkar. Hamas ile El-Fetih arasındaki rekabet bunun klasik bir örneğidir. Bu iki grup Filistinli vatandaşların desteği için yarışırken sıradan bir Filistinli vatandaş hangi tarafı destekleyeceğine karar veremez. Eğer vatandaşların rekabet eden grupların tercihleriyle ilgili bilgileri olsaydı, rekabet stratejisi gereksiz ve etkisiz olurdu; vatandaşlar kendi çıkarları doğrultusunda bir grubu seçebilirlerdi. Fakat gerçekte vatandaşlar rekabet eden grubun kendi çıkarları ile uygun düşüp düşmeyeceğinden emin olamazlar. Grup bu davanın güçlü ve azimli bir savunucusu (partizan) ya da düşmanın zayıf ve etkisiz bir işbirlikçisi (hain) olabilir. Eğer vatandaşlar partizanları desteklerse güçlü bir şampiyon kazanacak fakat düşmanla bir karşılaşma yaşama riskini alacak ve sonunda da muhtemelen kaybedecektir. Eğer hainleri desteklerse, barış

Görüş

Akademik
Bakış

13

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

elde edeceklerdir fakat ödeyecekleri bedel silahlı mücadele sonucunda elde edilecek sonuçtan daha kötü bir sonucu kabul etmek olacaktır. Güç için rekabet eden grupların, kendilerinin hainlerden çok partizan olduklarına dair bir mesaj verme güdüleri vardır. Terörist saldırıları, bir grubun, açacağı zarara rağmen silahlı mücadeleye devam etme isteği mesajını vererek bu amaca hizmet edebilir.

Grupların neden daha çok militanlara değer verdiklerini açıklayan üç sebep bulunmaktadır: Birincisi, pazarlık durumunda, kendisinden daha sert bir arabulucu tarafından temsil edilmek daha faydalıdır. Sert arabulucular birinin normalde kabul edeceği anlaşmaları reddeder ve böylelikle muhalif tarafın müzakerede kendini temsil ettiğinde alacağından daha iyi bir teklif sunmasını sağlar. Bu sebeplerden dolayı Filistinliler Hamas'ı müzakerede arabulucu olarak tercih edebilirler çünkü Hamas'ın azimli olduğu ve değersiz anlaşmaları geri çevirdiği bilinmektedir. İkincisi, halkın ve halkın içindeki rekabet eden grupların karşılaşacağı muhalifin nasıl olduğuna dair duyulan tereddüttür. Eğer halk muhalifin güvenilir olmadığına (hiçbir şartta uzlaşmaya yanaşmayacağına) dair bir şüphe duyuyorsa, o zaman anlaşmazlığın kaçınılmaz olabileceğini bilir ve bu durumda partizanlar tarafından temsil edilmek avantajlı olabilir. Rekabeti uygun kılacak üçüncü faktör bir makam sahibi olmak ihanet etme güdülerini ortaya çıkarabilir. Burada sorun grupların bir kez makamdan sağlamış oldukları faydadır (örn. gelir ve iktidar). Vatandaşlar, liderlerinin, bir kez iktidara geldiğinde önemli ilkeleri kötüye kullanacağından ve düşmanla kötü koşulları olan bir anlaşma yapmaya karar vereceğinden korkarlar. Gücü elinde bulundurmanın birinin tercihlerini kötü yönde etkileyerek ihanet etmesine yol açabileceğini bilirler fakat hangi liderin daha kolay pes edeceğinden emin olamazlar. Terör örgütleri bu tereddüdü kendi çıkarları için kullanırlar ve bu davaya bağlılıklarını göstermek için şiddet uygularlar.

İlmlı görüşe sahip bir seçmenden daha aşırı olarak algılanmak teröristlere fayda sağlar çünkü iktidarda bulunmanın 'sertleştirme etkisini' dengeler. Rekabet stratejisinin ilginç bir yönü de düşmanın taktiksel etkileşimle sadece yüzeysel olarak ilgili olmasıdır. Aslında rekabetin güdülediği bir saldırı, teslim olmaya ikna etmek ya da bir barış anlaşmasından vazgeçmek gibi düşmanla alakalı hiçbir amaca ulaşmak için tasarlanmış olmayabilir. Bu süreç neredeyse tamamıyla kendi liderleri ile ilgili tereddütleri olan yerel kitlelere gönderdiği mesajla ve davaya olan bağlılığıyla alakalıdır. Aslında rekabet, gerçek sonuçlar üretmiyor gibi görünmesine rağmen bile devam eden terör saldırılarına potansiyel bir açıklama getirir.

Rekabet stratejisi için elverişli şartlar.

Bu strateji birkaç grubun benzer bir demografik destek üssü için rekabet etmeleri durumunda kullanılır. Peru'da 1970'lerde sol görüşlü grupların yerli ve fakir halkı temsil etmek için harekete geçtikleri görülmüştür. 1980 yılında ordu

Görüş

Akademik
Bakış

14

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

İktidarı seçilmiş hükümete devrettiğinde, Shining Path (Aydınlık Yol) adlı parti seçim politikasını izlemeyi seçen gruplardan kendini ayırmak için silahlı bir saldırı düzenledi. Ayrıca rakip sol görüşlü grupları zayıflatmak ve onların takipçilerinin gözünü korkutmak için tasarlanmış bir suikast saldırıları da başlattı. Örgütler kendi seçmenlerinin desteği için daha az rekabetle karşılaştıklarında rekabet stratejisi çekiciliğini yitirmektedir.

Sonuç

Yazının başlangıcında açıklanmaya çalışıldığı gibi strateji bir organizasyonun amaçlarına ulaşmasının araçlarıdır. Terörist örgütler de amaçlarına ulaşmak için terörizm stratejisini geliştirmiştir. Terörizm hem kendi başına bir strateji hem de kendisine ait stratejileri vardır. Terörizm devletler veya terör örgütleri tarafından kullanılabilir bir strateji olarak görülmektedir.

Teröristlerin faaliyetlerinde kullanılan yıpratma, gözdağı verme, tahrik, arayı bozma ve rekabet olmak üzere beş farklı stratejik mantığın anlaşılması sadece terörizmi anlamak için değil, aynı zamanda terörizmle mücadelede etkili politikaların oluşturulması için de büyük önem taşımaktadır. Terörizm, bir ideoloji veya bir doktrinden ziyade bir yöntem, taktik, strateji, bir bakıma da bir savaş şekli olarak görülebilir. Terörist örgütler terörizmi, ideolojileri doğrultusunda oluşturdukları amaçlarına ulaşmada bir strateji olarak kullanmaktadır.

Terörizm ne bir konvansiyonel savaş şekli, ne adi bir suç, ne de iletişim araçlarına yarayan gelişmiş güzel bir deliliktir. Terörizmi farklı kılan en önemli özelliği, onun belirli politik amaçlara erişmek için kullandığı kendine mahsus stratejisidir.

Extended Abstract

Terrorism is both a strategy in itself and also has several strategies. While terrorism can be seen as a strategy which is used by countries and terrorist organizations, terrorist organizations use several strategies as well. Effective counterstrategies cannot be designed without first understanding the strategic logic that drives terrorist violence. Terrorism works not simply because it instills fear in target populations, but because it causes governments and individuals to respond in ways that aid the terrorists' cause.

There are five main strategies of terrorism: attrition, intimidation, provocation, spoiling, and outbidding. In an attrition strategy, terrorists seek to persuade the enemy government that the terrorists are strong enough to impose considerable costs if the enemy government continues a particular policy. In this strategy, the greater the costs a terrorist organization is able to inflict, the more credible its threat to inflict future costs, and the more likely the target is to grant concessions. It is most frequently used when terrorist

Gazi

Akademik
Bakış

15

Cilt 12
Sayı 24
Yaz 2019

organizations wish to overthrow a government in power or gain social control over a given population. Terrorists using intimidation try to convince the population that the terrorists are strong enough to punish disobedience and that the government is too weak to stop them, so that people behave as the terrorists wish. Terrorists can also use an intimidation strategy in situations where a government has consistently refused to implement a policy a terrorist group favors and where efforts to change the state's policy appear futile. In this case, terrorists use intimidation to impose the desired policy directly on the population, gaining compliance through selective violence and the threat of future reprisals.

A provocation strategy is often used in pursuit of regime change and territorial change, the most popular goals of the terrorist organizations. It is an attempt to induce the enemy to respond to terrorism with indiscriminate violence, which radicalizes the population and moves them to support the terrorists. Provocation helps shift citizen support away from the incumbent regime. In a provocation strategy, terrorists seek to goad the target government into a military response that harms civilians within the terrorist organization's home territory. The aim is to convince them that the government is so evil that the radical goals of the terrorists are justified and support for their organization is warranted.

The goal of a spoiling strategy is to ensure that peace overtures between moderate leaders on the terrorists' side and the target government do not succeed. It works by playing on the mistrust between these two groups and succeeds when one or both parties fail to sign or implement a settlement. It is often employed when the ultimate objective is territorial change. Terrorists resort to a spoiling strategy when relations between two enemies are improving and a peace agreement threatens the terrorists' more far-reaching goals. Peace agreements alarm terrorists because they understand that moderate citizens are less likely to support ongoing violence once a compromise agreement between more moderate groups has been reached.

Outbidding strategy arises when two key conditions hold: two or more domestic parties are competing for leadership of their side, and the general population is uncertain about which of the groups best represents their interests. Groups engaged in outbidding use violence to convince the public that the terrorists have greater resolve to fight the enemy than rival groups, and therefore are worthy of support.

KAYNAKLAR

ACER Yücel, Terörizm Kavramı Açısından Ermeni Terörü ve Genel Nitelikleri, <http://www.Turkishweekly.net/>, 28.10.2004

BARUTÇUGİL İsmet, Stratejik Yönetim, Kariyer Yayınları, 2013.

BASSIOUNI M. Cherif, "International Terrorism", in International Criminal Law, Second Ed., Vol. I Crimes, Transnational Publishers, Newyork 1999.

BAŞEREN Sertaç H., "Terörizm, Kavramsal Bir Değerlendirme ve Hukukî Mücadele Yaklaşımları", Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1: 1998, pp.155-168

CARR Caleb, "Terrorism as Warfare: Lessons of Military History", World Policy Journal, 13:4, 1996/1997, pp. 1-12

DİNÇER Ömer, Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998.

DÖNMEZER Sulhi, "Her Yönüyle Tedhiş", Son Havadis.10.11.1997.

HASSAN Nasra, "An Arsenal of Believers: Talking to the 'Human Bombs,'" New Yorker, November 19, 2001.

KUYAKSİL Ali, Terör Örgütlerinin İdeoloji Unsuru Olarak Kullandığı Bazı Dinî Kavramlar, <http://adar.org.tr/tr-TR/kose-yazilari/280/teror-orgutlerinin-ideoloji->

SCHMIDT, Alex P. and JONGMAN Albert J. et. al, Political Terrorism: A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories, and Literature, Transaction Books, New Brunswick 1988.

SCHMIDT, Alex P., "Frameworks for Conceptualizing Terrorism", Terrorism and Political Violence, 16:2, 2004, 197-221.

SMITH, J. Maynard "The Theory of Games and Evolution in Animal Conlicts," Journal of Theoretical Biology, Vol. 47, 1974, pp. 209-211.

WOODWORTH Paddy, "Why Do They Kill? The Basque Conflict in Spain," World Policy Journal, Vol. 18, No. 1, Spring 2001.

ZAFER Hamide, Ceza Hukukunda Terörizm, Beta Yayınları, İstanbul, 1998.